

Крясъкът събуди Гюллю и тя се ослуша. Да, гласът на брат й. Пак беше надул гайдата. От нищо нещо правеше и безпокоеше орталъка с лудата си глава. Да му се не видеше и животът. Нима трябваше да се събужда точно когато бе заспала така сладко? „Блъскай, работи, кучетата да спрат, ама ти недей. Точно когато си се унесъл...”

Гласовете се приближаваха. Нададе ухо. Звук от стъпки на четирима-петима души и от бръщолевене... Идваха, и то у тях. Ама че работа, сега с пияници ли трябваше да се разправя?

Бутна майка си, която спеше до нея. Тя се беше унесла дълбоко, уморена до смърт от работа в памучния цех - цяла седмица по дванайсет часа на ден, след което пък переше вкъщи и бършеше дъските на пода. Когато отново се дочу наблизо вик, Гюллю се притесни още повече. Бутна майка си по-силно.

- Мамо, мамооо!

- А? – промълви тя в просъница.

Отгърна юргана и скочи. Младото й лице вече беше набраздено от бръчки, имаше уморен вид, но си беше все пак красива. Отпусната, тя погледна дъщеря си с преbledняло лице и сънени очи.

- Какво има?

- Твоят си идва – каза Гюллю. – Аз си лягам. И без това умирам за сън... Ако пита за мен, кажи, че спя и да не ме буди!

Легна и придърпа юргана над главата си.

Последният вик на сина й, точно под прозорците им, успя съвсем да разсъни бедната женица. Бяха пред вратата. Докато успее да изтича с фенера, те вече ритаха по нея.

- Идвам, синко, идвам!

Отвори вратата. Слабата светлина на фенера освети пиянските лица на петимата насвяткали се мъже.

- Майко, защо закъсня да отвориш вратата, а? – изрепчи се Хамза.

И да искаше да каже нещо, да обясни защо се е забавила да им отвори вратата, никой не я слушаше.

- Заповядайте – каза Хамза. – Заповядай, Рамазан бей!

Залоглу видя посланите легла и се отдръпна.

- Притеснихме ви бе, срам за нас...

Хамза го дръпна за ръката.

- Ама ти си много интересен... Що за дума „притеснихме ви”? Жените са по-долни от мъжете. Нима ги броиш наравно с мъжете? Чувствай се като у дома си, не се притеснявай, за бога...

Джемшир не можа да каже нищо покрай сина си.

Петимата мъже нахлуха в стаята с калните си обувки, с ракията и мезето и с вонящ на анасон дъх. Хамза, като видя, че сестра му спи, се обърна гневно към майка си. Мерием се боеше много от сина си. Разбра каква е работата. Отиде до постелята на дъщеря си и коленичи.

Внимателно я побутна и прошепна името ѝ. Гюллю и без това беше бясна. Защо трябваше да става точно когато е заспала толкова сладко? Какво като са брат ѝ и баща ѝ, да не би да са богове? На всичко отгоре сама си изкарваше прехраната!

Майка ѝ щеше да се побърка.

- Дъще, Гюллю, моля те, за бога, стани!

Нямаше пък да стане, нямаше!

- За бога, стани, дъще, стани!

Хамза се втурна към леглото ѝ. Хвана и дръпна юргана и го запрати встрани. Полата на Гюллю се беше надигнала нагоре и изведнъж се видяха белите ѝ крака. Залоглу беше изумен. Помисли си, че досега не беше виждал толкова хубави крака, и сърцето му затуптя учестено.

Гюллю скочи от постелята и се нахвърли върху брат си:

- Дай ми юргана, дай ми го, бе!

- Момиче, виж какво...

- Гледам, какво има?

- Може ли да спиш пред гостите? Срамота!

- Щом е срамно, за моя сметка е, дай ми юргана!

- Гюллю, виж какво...

- Гледам, ето!

- Запомни хубаво, ще ти потърся един ден сметка за това, да знаеш!

- Сметка щял да ми търси, ха! Дай ми юргана!

Намеси се бръснарят Решит. Взе юргана и го даде на момичето, а на Хамза каза:

- Ти си гледай гостите.

Хамза обаче беше разярен.

- Ах, Гюллю, мръснице, запомни това! Благодарите се на гостите, иначе щях да ти разкажа играта...

Щеше да започне да псува, ако Решит не му беше запушил устата с ръка. После коленичи до Гюллю. И Мерием беше коленичила. Двата успокоиха Гюллю. Тя всъщност никак не се бе успокоила. От къде на къде? Какво като са гости, да не би да са нейни гости? Домът им да не е механа?

Залоглу седеше омаян, не отделяше очи от момичето и вътрешно му се искаше да я прегърне, да я целува, да я стиска здраво. Ама какво момиче само! Беше в края на постелята, слушаше бръснаря Решит и майка си, но не миряваше. Веждите ѝ бяха смръщени. Точно такава момиче искаше. Като кажеш „жена”, от време на време да бъде именно такава, с характер, защо не и пищов да умее да държи. А и такава си беше. Тя умееше и оръжие да държи, и нож... Не прекланяше глава. Не се примиряваше със съдбата си, не признаваше батко-матко!

Изведнъж дойде на себе си. Народът беше надигнал чаши за наздравича. И той взе чашата си и я изпи до дъно за здравето на Гюллю.

Тя гледаше гневно отстрани мъжете на масата. Засмя се на комичния вид на Залоглу с големия му мустак, пояса, чизмите, потурите. Клоун ли беше, що ли? Дребен колкото юмрук мъж, пък с такъв голям и рунтав мустак, с големи чизми. Как така? Ама той нея ли зяпаше? „Проблем – помисли си тя. – А пък мустакът му... Мисли се за нещо и си оставил голям мустак. А пък чизмите му... А иначе лицето му като червей!“

На Залоглу обаче му харесваше тя да го гледа изпод вежди.

Възбуди се. Наля си ракия в чашата, вдигна наздравица, без да има нужда, и надигна чашата, гледайки Гюллю. И ѝ смигна.

„Това пък какво е? – помисли си Гюллю. – Кого гледа така? Мене ли? Този грозник. И се... хили... Мръсник, Кемал да видеше как се хилиш! Ти и на малкия му пръст не можеш да се опреш, бе! Кемал с такива като теб се справя като едното нищо...“

Хамза веднага напълни празната чаша на Залоглу. А Залоглу пък не отделяше очи от Гюллю и беше обнаден, разчитайки погрешно в погледа ѝ удивление. Ако подхванат тази тема, защо момичето да не му отговори с „да“... Защо да не стане? Ще помоли вуйчо си, ще я поиска, в краката ѝ ще падне. Ще дадат малко пари на Джемшир и ще вземат дъщеря му. Тогава ще е толкова хубаво! Изобщо няма да стои в града. Ще се настанят в чифлика, ще се откаже от пиенето, комара, хашиша, маковия опиум. Вуйчо му... нали така, може и да не я поиска, щом не е от сой. Може да каже: „При толкова много момичета от сой, как може да вземеш момиче, което работи във фабриката?“. Нищо, нека каже. Тогава ще падне в краката му и ще го замоли: „Вуйчо, курбан да ти стана, вуйчо! Искам я!“. И ако това не помогне, тогава...

Една мисъл го порази като мълния. Да, и ако това не помогне, тогава ще се обърне към началника на чифлика – Ясин ага. Вуйчо му винаги го слушаше. Каквото кажеше, това ставаше в чифлика. Ясин ага беше в имението още от времето, когато дядо му беше там. Добре, скъпи, добре. Утре на път за чифлика ще купи и няколко книги по вкуса на Ясин ага и ще му ги занесе. И докато вечер му ги чете, ще подхване разговор.

...

Бръснарят Решит наблюдаваше от известно време Залоглу с крайчеца на окото си, без да даде да се разбере. Момче още, ама беше хвърлил око на момичето, ха! Искаше я, личеше си, че я харесва, но до него тя щеше да изглежда като камила. До нея неговият мустак, чизмите му, поясът, пищовът и прочие изглеждаха нелепо. Гюллю като нищо можеше да го издуха като перце. Въпреки това, тя си беше момиче. А и какво момиче! Истинска наслада за мъжете. Красотата на жените е предназначена за

мъжете. А и няма значение дали мъжете са хубави или грозни, симпатични или несимпатични. Мъжът си е мъж, а жената - жена. Момчето наистина си беше заплюло момичето, но ако нещата станеха сериозни, Джемшир без колебание щеше да даде дъщеря си на този дребен момък, щото е от сой. Трябваше да я даде... Момичето беше бързо извило снага, мъдреците й бяха поникнали. Едно момиче, щом порасне и й поникнат мъдреците, трябва вече да се омъжи, не бива да си остава вкъщи. А и колкото да работеше и припечелваше, нямаше полза. Колко пъти се оплакваше Джемшир, че не дава на баща си и пет пари. „Кучка, че печели, печели, ама дори не дава и да се помирише припечеленото. Преди не беше такава. Сега стана бунтарка. Какво я промени? Ако намеря начин, ще я зашибам по опашката, за да се научи!”

Докато отпиваше от ракията си, Решит си помисли, че Гюллю е своенравна. Беше опърничава, а за какво й е да е такава? Може ли едно момиче или жена да бъде опърничава? С тази непокорност щеше да стигне до публичните домове. Затова, докато желязото е още горещо, трябваше да обърнат акъла на Рамазан ефенди и да приключат с тази работа.

Забеляза как момъкът изпрати влажен поглед към момичето.

Той вече беше започнал да я задява. Личеше си, че беше хлътнал по нея!

Погледна Джемшир. Охооо... Нищо не забелязваше. Беше се облегал на Мемо и потънал в пиянски унес. „Божичко - помисли си, – човекът все повече запада. Яде, пие, ляга, става, пълнее. Не му пука за нищо!”

Хамза напълни отново празните чаши.

- Хайде, наздраве!

- Наздраве...

- И за вас, приятели...

- Благодаря...

Залоглу не отделяше поглед от Гюллю. Решит беше наясно, че младежът здраво е хлътнал по нея. Дано и вуйчо му да се съгласи и да не придирия, че не е от сой... Щеше да е прекрасно! Та малко нещо ли е Гюллю да се ожени за племенника на големеца Музафер бей? Остава Гюллю, поважни бяха близките й. Въпросът беше влюбилият се в пияно състояние младеж да не забрави, когато изтрезнее на другия ден. Добре, но да видим дали момичето ще го хареса? „Щом родителите й го харесат, девойката няма думата! Та коя е тя? Нека да посмееше да ми се противопостави, ако ми беше дъщеря. Щях да я разпердушиня!”

Погледът му се насочи към Гюллю. Играеше си с ризата и полата си. Решит разтълкува това положително. Ако една девойка си играе с полата си пред погледите на наблюдаващи я мъже, значи е харесала някого от тях. Та кой можеше да бъде? Залоглу! Другите бяха баща й, брат й, Мемо и чичо й Решит. На всичко отгоре момъкът й даваше знак след знак от

известно време. Беше си мома, откъдето и да я погледнеш. Дано нещо да е трепнало в нея, че да пламне онзи огън...

Гюллю обаче си мислеше за филма. Точно в този момент си спомни за кадъра, в който младежът целува девойката. А как само Кемал я беше прегърнал през кръста и стиснал здраво! Подмокри се от удоволствие. Колко хубаво беше, колко хубаво. Ех, да бяха с Кемал заедно ден и нощ, и най-вече в едно легло... Утре Пакизе щеше да я разпита подробно. Отидохте ли на кино? Кой филм гледахте? Какво правихте по време на прожекцията? Целуна ли те? Ама че странна жена беше тази Пакизе от Крит. Беше се женила, развеждала, после още един брак и развод. Вече не искаше да се жени. „Мога да си ходя с когото си искам. Ключоци ли? Те са като едnodневките – днес ги има, утре ги няма... Искам всички мъже да са мои. Не мога да им се наситя, момиче, нима ме насилва някой? Всеки си има свой чар. Защо тогава да се обвързвам само с един?“

Гюллю не мислеше така. Мислеше само за Кемал и само него искаше. И до края на дните си искаше да остане само с него. Нали се казва „Да остареем заедно“! Точно така! Искаше само да остарее заедно с Кемал. Пакизе беше сменила толкова много мъже, но какво бе спечелила? Щеше да види тя, ако един ден прихване някоя болест или попадне на някой негодник!

Като си помисли за негодник, се сети за Слепия Тахир. Да, той беше. Нямаше начин да не я е забелязал в киното. Когато излизаше навън да запали цигара, я беше погледнал с крайчеца на окото и леко се беше усмихнал, свиня такава! Със сигурност щеше да каже на Хамза! Е, може би нямаше да му каже, а да му се изпречи на пътя и да каже: „Ходи с всеки, мога ли и аз с нея?“. Нищо, нека това да му каже, но да не споменава на брат й името на Кемал. Да, ама ако се направеше на голямата работа? Тогава щеше даже да преувеличи нещата!

Притесни се.

Какво ще стане, ако му каже? Ще я обеси ли? Как ли не! Само да посмее да я удари. Или да й се кара. Нейните ръце да не берат круши, в нейната уста да няма сливи? Ако й посегне, и тя ще му посегне, ако я напсува, и тя... Друго?

Имаше и още нещо... Слепия Тахир можеше да се изпречи пред нея и да й каже: „Ходиш с всеки, мога ли и аз с теб?“. Тогава ще му се усмихне, ще го обнадежди, а после ще му изпрати Пакизе... Засмя се: „Ще й кажа да отиде да разпита този сляп гадняр. Ще е дар за тази курва. Ще го обладае!“.

Но не се знаеше какво точно ще стане. Трябваше да й харесва все пак мъжът. Ако не харесаше някого, и злато да й дават... Освен това и във фабриката й беше излязло име, че флиртува с другите работници и

майсторите. Веднъж излязло ли ти е име, край! Веднага се разпространява из цялата фабрика. Спаси се, ако можеш след това!

Пакизе нямаше да се доближи до Слепия Тахир.

Подразни се. И точно както в други моменти на раздражение, започна вътрешно да се бунтува: „Ееех... Никой не може да ми се бърка! Не само Слепия Тахир, ами дори и Аллах! Влюбена съм, отишла съм на кино и винаги ще си ходя. Да, на всичкото отгоре момчето е арабин. И какво от това? Ако започнат да бръщолевят лоши неща за него, ще ги разкъсам на парчета!”

Погледна баща си. Беше се отпуснал на рамото на Мемо с тежестта на угоен бик... Ама че сънливец беше! По цял ден спи и пак не може да се наспи. „Сирийски баща”*, помисли си тя. Всъщност това беше израз на Пакизе. Развратна жена, какви ли не изрази знаеше!

*Идиоматичен израз на турски (ram babası), означаващ „баща без авторитет в семейството”. – Б. пр.

Внезапно насочи вниманието си към Залоглу. Ааа... Този младеж да не би да е смешник? Проблем! А й смигаше. Май беше скаран с огледалото. „Абе, ако на света сме само ти и аз, пак няма да те погледна!”

Мъчеше се да избягва погледите му, но понякога, когато очите им се срещаха, младежът... Наистина си беше клоун, истински клоун! Точно като клоуните по байрамите, на които с Пакизе се превиваха от смях. Големият му мустак, поясът на кръста му, чизмите му... Ако я ядосаше, бога ми, щеше да го набие без проблем! И то като го гони и кара да вика. „Ще му дам да разбере! Вуйчо ми това, вуйчо ми онова. Като вуйчо си е и явно и вуйчо му е същият клоун като него. После пък дядо му, конаците им, ниви, миви, чифлик. Хем разказва за тях, хем ме гледа. Абеее... Поразила го била любовта. Келеш такъв, какво като вуйчо ти е големец? Няма да умра за него, я!”

Кемал можеше да смачка четирима като него!

Времето беше доста напреднало, петлите бяха започнали да кукуригат тук-там. Гюллю се прозяваше. А и пиещите мъже вече бяха без сили. Залоглу се мъчеше да не заспи, но главата му се накланяше на една страна. Мемо се беше облегал на Джемшир и даже хъркаше. Само бръснарят Решит беше бодър. Радваше се, че младежът се е влюбил, и се чудеше как да се стигне до женитба.

***

Кемал Арабина седеше по това време върху дървения сандък до главната машина. Беше закрил лицето си с длани. Душата му се свиваше. Днес поне петнайсет пъти бяха минали пред машинното отделение. Какво

ли искаха? Докога щеше да продължава това? Ако Гюллю не го беше молила, знаеше какво да направи. Щеше хубаво да натупа Слепия Тахир и Хамза. Особено пък Хамза! Смяташе се за голямата работа. Носеше пояс на кръста, пъхаше в него нож и се пъчеше наляво и надясно заради това, че си има вземане-даване с покварената жена на директора...

Въздъхна.

Ако Гюллю не му беше казала „Моля те, Кемал, ако се боиш от бога, не им обръщай внимание, иначе ще намериш смъртта си!”, щеше да им даде да разберат кой е Кемал! Ако тя не беше се намесила, не беше го молила така горещо... Нищо, като минават пред вратата на машинното, той ги гледаше накриво и плюеше на пода. А когато мъже се гледат накриво и плюят на земята, значи предстои премерване на силите, но в случая... Може би се хвалят колко са го уплашили. Как не, Кемал от никого не се бои, та от тях ли! Ако ще дузина като Хамза и Слепия Тахир да застанат насреща му, пак щеше да им види сметката.

Стана от сандъка, скръсти ръце зад гърба си и погледна през прозореца на машинното към скупчените в двора бали памук.

А може би го следят. Не беше много сигурен, но така му се струваше. Тъй като не можеше да се унижи и да погледне назад, не извърна глава, за да види какво се случва зад гърба му. Да не се беше обаждала Гюллю и молила: „Ако си богобоязлив, не им обръщай внимание, иначе ще намериш смъртта си!”. Тя бе склонила глава пред тях. Не само че самата смяташе така, но и беше накарала най-близката си приятелка Пакизе да му каже същото. Затова и преглъщаше и щеше да преглъща докрай. Иначе, той си знаеше...

Последния път, когато ходиха на кино, Слепия Тахир ги видя и сигурно е казал на Хамза. След това, остави че не ходеха вече на кино, ами дори и не бяха се срещали. А така му се искаше да я види!

Спомни си как я прегръщаше в киносалона.

Така се ядоса! Целият се разтрепери.

Бе казала да му предадат, че ако той я иска, тя ще избяга. Ако я искал. Разбира се, че я иска. При това много, ама какво от това... Не можеха да се издържат със заплатата му. Не можеха, защото трябваше да живеят отделно, когато се оженят. Нямаше да се поберат в малката къщичка на майка му. Ако наеме квартира, половината му пари щяха да отиват за наема. Да речем, че намерят квартира, ами мебели? Трябваше си маса, столове, съдове, пердета и още какво ли не. Дали да не каже на майка си? Знаеше като две и две четири, че старицата ще му отвърне „Вземете се синко, ще намерим място за всички!”.

Ех, каква майка имаше!

Забрави Гюллю, когато мислеше за майка си. Тя го прегръщаше с думите „Синко, Кемал!” и сякаш мед й капеше от устата. Горката старица, нямаше си никого.

Отдръпна се от прозореца, отиде към вратата, после се върна отново и изведнъж се сети за казармата. Може би щяха да го вземат войник следващата година. Беше се явил пред донаторна комисия, определиха го за артилерист. Открояваше се сред другите като най-едър, най-висок, най-здрав и затова единствено него избраха за артилерията. Бяха влезли пред комисията, тя ги огледа. Председателят на комисията заключи категорично: „Пиши, артилерист!”. Много му хареса това, изпита гордост. После разказа на майка си, тя също се развълнува и както винаги, когато изпитваше голяма радост, едри капки сълзи се стекоха по лицето й. Та нали другите майки не бяха майки на артилеристи! Поне в махалата. Дори и Гюллю изпита гордост от това, че е определен за артилерията и че този едър, снажен и юначен мъж е нейният любим.

Доиде и пак седна пред прозореца. Беше се зарадвал, но какво от това. Макар че до него достигнаха думите на Гюллю, споделени пред приятелката й: „Да ме открадне, ако ме иска, ще избягам”, не можеше да й каже „Избягай!”.

Наистина, ако баща му беше жив, щеше да му каже да не се жени, преди да си изкара казармата, но това не беше нормална женитба. Донякъде се налагаше да се ожени. Псетата, които минаваха днес пред машинното отделение, сякаш за да го дразнят, можеха утре да започнат да тормозят Гюллю. Тогава? Тогава, независимо на каква цена, можеше да се наложи да я спасява от тях, като я хване за ръката. Ех, само да имаше пари!

Пак се отдръпна от прозореца и закрачи бавно и замислено към вратата на машинното.

Ако не беше починал баща му, нямаше да се колебае, щеше да открадне момичето и когато му дойде времето, да отиде в казармата. Ако баща му беше жив, нямаше да има тези проблеми. Можеше ли нещо да го замести? Сега по-добре разбираше какво значи да имаш баща...

С ръце, скръстени зад гърба, Кемал се доближи и застана пред добре смазаните с машинно масло обръчи.

Смътно си спомняше баща си. Често с родителите си събираше на полето бамя. Веднъж, в един такъв ден, лудата овца на комшиите, скъсала връвта си, бе нападнала Кемал. Той се бе претърколил в канавката, крещейки от уплаха. И тогава именно баща му... Като светкавица се бе стрелнал към него, беше го вдигнал от канавката и започнал да го утешава. После с камък беше счупил рогата на овцата.

Пазеше този малък спомен от своето ранно детство. После минаха години, порасна, помагаше на баща си и майка си и с мотика в ръка копаяше така, сякаш се състезаваше с тях. Но най-добре помнеше именно

случката с лудата овца. Може би защото тогава видя колко е силна бащината обич!

Да, прав щеше да е баща му. Най-добре беше да се ожени след казармата. Само да знаеше, че дотогава няма да скроят шапка на момичето, щеше да ѝ сложи на пръста годежен пръстен и да отиде да служи.

Отдръпна се неспокойно от лъскавите обръчи на машината.

Беше чул, че Джемшир дава дъщеря си срещу пари. Спомни си и думите на Гюллю: „Нищо не е ясно. Ако хареса предложената му цена, няма да се замисли и за миг, независимо от кандидат-жениха!“.

Гюллю обаче не беше от ония, дето щяха да се оставят да ги продадат на когото и да е: „Но аз ще му извъртя такъв номер, че другите ще ми кажат браво!“.

Кемал не биваше да допуска това, трябваше да предприеме нещо. Да, да, защото погледите на ония псета не бяха никак случайни. Зад тези погледи се криеше някакъв план, и то много важен.

Излезе пред машинното отделение ядосан, сякаш се беше сетил за нещо. Наглед нямаше никого, но вече беше насъбрал достатъчно тревоги. Можеха да дойдат. И тогава трябваше да го намерят пред вратата. Даже запали и цигара, макар че не пушеше. Беше си дръпнал два пъти, когато сменният му майстор Мухсин се върна от тоалетната. Спря се до Кемал.

- Какво има?

- Нищо, майсторе.

- Дай и на мен една цигара!

Докато Кемал му подаваше пакета с цигари, майстор Мухсин коленичи до него. Запали цигарата си от тази на Кемал.

- Разправяй, да видим.

- Какво да разправям?

- Видях, че днес са те обзели черни мисли. Не че ми е работа, но...

Кемал изчака продължението след това „но“, но майсторът не продължи.

- Какво искаш да кажеш, майсторе?

Майстор Мухсин рече и отсече:

- Гледай да забравиш това момиче!

Кемал се вцепени. Майстор Мухсин никога не му беше говорил толкова открито, така категорично и повелително.

- Защо, майсторе?

- Защотооо... ония псета започнаха да наминават пред машинното почесто. Гледат кръвнишки. А ти си с благ характер. Затова се откажи от тая работа!

Кемал се вбеси:

- Запомни добре, няма да се откажа! К'во ще стане, а?
- Ясно е к'во ще стане!
- И к'во?
- Или ти ще им посегнеш, или те на теб!
- Ако те ми посегнат, няма да е моя вината!
- Сиреч?
- Сиреч, ще берат душа...
- Заслужава ли си? Заслужава ли си да се погубиш заради едно момиче, синко?
- А не си ли заслужава? Не си ли струва да се бия заради момиче, което обичам?
- Няма смисъл, Кемал, защото има много по-големи и по-важни неща, заради които да се погубиш!
- Аз още не ги знам тези по-важни неща.
- Един ден ще ги разбереш.
- И защо да се погубя?
- Защото или ти ще влезеш заради тях в затвора, или те ще те пратят в гроба. И в двата случая ще се погубиш!

Майсторът си дръпна от цигарата нервно.

Кемал се подразни доста от думите му. Ако обичаше жена като Гюллю, да видим дали така щеше да говори. Все на другите дава акъл. Обичаш, изгаряш от любов, прекарваш толкова безсънни нощи, денем мислиш постоянно за нея... На всичко отгоре тя ти дава да разбереш, че ще избяга, ако я искаш, такива съвети ли се дават? „Откажи се”. Що за приказки? Не можеше да се откаже, дори и да искаше. Никак не можеше да се примири, че ще се откаже от сблъсък с ония псета, да подвие опашка пред тях. Какво щяха да кажат тогава? „Уплаши се. Отдръпна се от момичето. Ако не я беше оставил, щяхме да му видим сметката!”

- Майсторе!
- А?
- Обичал ли си някога?

Майсторът сякаш точно този въпрос очакваше. Засмя се горчиво, поклати глава. Не искаше да се обяснява, но Кемал не го остави на мира:

- А? Обичал ли си някога?
- Да, синко, обичал съм.

Кемал обаче не очакваше такъв отговор. Значи този невротичен от горе до долу човек със сухо лице има сърце, което може да обича?

- Кого си обичал?
- Никого специално, просто всички!
- Не разбрах.

- Че как ще разбереш? Лесно се обича една жена, но друго е да обичаш всички жени, всички деца, всички хора...

- Нима е възможно това?

- За много сърца може да е невъзможно все още, но има и такива, които обичат цялото човечество, могат да го обичат и не си представят живота без тази обич!

- Как така?

- Да, нали? Как така? Прав си. При моята обич, по-точно за всички, които обичат по този начин, за разлика от обичта към една жена, няма прегръдка и милувка. Те се стремят към такъв ред, в който всички - и жени, и мъже, и деца - да са щастливи и да се радват на благодатта на братството. Не знам дали успях да ти го обясня?

Кемал беше объркан. Как така този иначе затворен в себе си човек може да носи сърце, отворено към света... Ако точно тогава иззад ъгъла не се бяха задали Хамза и Слепия Тахир, щеше да помоли майстора да му обясни по-подробно. Но щом ги видя, веднага забрави за хората, жените, децата и прочие. Идваха към него с навъсени погледи. Кемал така се раздражни, че започна да се върти с желание да скочи от мястото си, да ги хване за яките и да им плюе на фасона. Майстор Мухсин усети намеренията му и го хвана здраво за ръката.

- Опомни се!

Кемал все пак изпсува на майка.

Двамата минаха бързо пред тях и се изгубиха долу в цеха за заваряване.

Кемал трепереше. Измъкна ръката си от майстора и каза:

- Нищо няма, ще си помислят, че ги избягвам! Вечер съм не ме лови. Нищо и никакви псета, а заради тях...

Майстор Мухсин го прекъсна умолително:

- Кемал, синко... Откажи се от това момиче, моля те, откажи се!

Ядоса се:

- Откажи се, откажи се. Не мога да се откажа, не зависи от мен, не мога!

- Защо да не можеш?

- Как защо? Не мога да позволя на тези кучета да си мислят, че ме е страх от тях. Освен това истинската причина е, че я обичам. Не зависи от мен. И да искам, не мога да се откажа!

- Кемал, бащата на това момиче е Джемшир. Джемшир от моята махала. Продава дъщерите си. Парата е богът, вярата, религията му. Не забравяй това!

Кемал съвсем се стегна. Що за човек е тоя? Едно момиче да се моли „Открадни ме, искам да съм с теб, твоя да бъда. Ти си всичко за мен!”, а едно момче с чест и достойнство да й отговори: „Не, страх ме е от баща ти, от брат ти. Ще ме набият, а може и да ме убият. Смили се над мен. Аз съм един малодушен страхливец. Не ме гледай каква канара съм. И мустака ми не гледай. Ако искаш, и за мъж не ме брой, защото ме е шубе!”

Стана, изръмжа ядосано и отиде до тоалетната.

На връщане срещна Пакизе. Като видя Кемал, момичето уж случайно изпусна на пода една бележка, обърна се и се отдалечи. Кемал вдигна бележката незабелязано и се запъти с бързи стъпки към машинното. Майстор Мухсин още стоеше на вратата, отправяйки пълен със съчувствие поглед към този буен младеж, стиснал здраво ръката си в юмрук. Съжаляваше го, защото, без да иска, разваляше чужди сметки. Ясно беше, че и него го очаква смърт. С това безполезно желание да покаже, че е истински мъж, се беше насочил с решителни стъпки към предизвестен край, но какво можеше да направи?

Стана. Загаси фаса си с крак и влезе вътре. Кемал четеше бележката в един ъгъл. Започна скрито да го наблюдава. Какви надежди имаше в началото! Да му предаде обичта към книгите. Представяше си го как ще се превърне в един от положителните герои като в хубавите романи.

Погледна ръчния си часовник. Оставаха пет минути до края на работното време. Кемал си тръгна от фабриката със стария си велосипед. Както всеки ден, се метна ловко на него, но вместо да се запъти към другия край на града, където живееха, пресече тесните улички в работническия квартал и се смеси с тълпата от мъже, жени и деца по павирания булевард. Нямах да се прибира. Трябваше да им покаже, че не се бои от тях. Да минаваш пред машинното и да гледаш накриво е едно, а да покажеш на дело колко струваш е друго. Но беше сам, а те – двама. Ако се наложи - ще се бие дори и до смърт. Човек веднъж умира. Ще се бие и ако трябва ще убие или сам ще стане жертва. Яд го беше на думите на майстор Мухсин: „Откажи се от това момиче, откажи се!“. Нямах да се откаже. Нищо, ама нищо не можеше да го раздели от нея. Обичаше я! Ако ще всички ножове и пищови на света да са насочени към него, пак ще я обича и толкоз!

Спря пред арабската кебапчийница на ъгъла. Добре щяха да му дойдат кебап с лук, с чубрица, магданоз и смрадлика, люта салата и едно шише червено вино.

Устата му се напълни със слюнка, като си помисли „Никак няма да е лошо!“. Ще се напие, ще отиде в квартала и ще е по-смел, по-гневен и по-страхотен, ако се наложи да се бие. Думата „страхотен“ я знаеше от филмите. Беше гледал американски уестърн за някой си Синебар, който тупаше всичките си врагове наред. „Напия ли се, ще стана като Синебар. Тогава никакво ласо не може да ме улови. Не един, а няколко Хамзи и Тахировци да се изправят пред мен! Ще им дам да разберат откъде изгрива слънцето, майка му стара! Само да застанат пред мен...”

Подпря велосипеда си на стената на кебапчийницата и влезе в нея.

Вътре беше препълнено с мъже. Работници, майстори, счетоводители се майтапеха, потънали в гъст дим от скара и цигари, смееха се шумно, напълно забравили за външния свят.

Мина и седна на масата най в дъното. Поръча кебап и едно шише червено вино.

Днес беше взел аванс, та имаше пари. Но не биваше да се отпуска много. Сутринта, когато излизаше за работа, майка му беше заръчала: „Сине, на връщане донеси малко пари, че да купим олио. Взех назаем една лъжица от Фатум”.

Сети се за Фатум - дъщерята на комшията чичо Дакур. Може би не беше лошо момиче, но не я харесваше. Или пък може би щеше да я харесва, ако не беше Гюлю. Беше на седемнайсет–осемнайсет, здрава, енергична... Майка му използваше всеки удобен случай да спомене за нея, за това, че имала три декара нива, че е домошарка, и наблюдаваше сина си как ще реагира. Но каква нужда имаше от всичко това? Ако я харесваше, нямаше да се чуди, а да действа. Всъщност нямаше и какво толкова да прави. Срещаше я всяка вечер на връщане от работа, покатерена на едно дърво край пътя. Точно когато минаваше под дървото, тя го замеряше с черни семена, приличащи на леблебия. Уцелваше го ту по носа, ту по ушите. Нима това не означаваше съвсем открито „Харесвам те, харесваш ми, ела при мен!”. Е, ако я обичаше, ако можеше да я обича... Щеше да скочи от велосипеда, да се покатери чак до върха на дървото, но в него нищо не трепваше. Насила хубост не става!

Махна с ръка, сякаш за да разкара Фатум от мислите си.

Както и да е, добре направи, че дойде тук. А и Хамза и Тахир често се отбиваха тук, напиваха се и вдигаха скандали. Особено пък Хамза от мухата слон правеше. Със сигурност щяха да го забележат, ако дойдат тук. А ако не дойдат, ще чуят, че той е идвал. Тогава нямаше да могат да кажат: „Уплашихме го, бяга от нас, подви си опашката...” Разбира се, че не се боеше. Ако се боеше, нима щеше да дойде в кебапчийницата и да се напие?

Донесоха му горещия кебап, от който излизаше дим, и червеното вино. Наля си в чашата и я преполови наведнъж, замези и с парче от кебапа. Дъвчеше бързо и гледаше към входа на кебапчийницата. Ако го бяха проследили на тръгване от фабриката къде отива, щяха непременно да дойдат тук или поне да надникнат през вратата, ако искаха да предизвикат скандал. Но ги нямаше. Дали не го наблюдаваха през някой от страничните прозорци?

Отхапа следващо парче кебап и натрит със смрадлика лук и погледна към страничните прозорци. И там нямаше никого. Дали го следяха изобщо? Всеки ден минаваха най-малко по осем–десет пъти покрай машинното отделение, а сега какво, да не са променили тактиката? Със сигурност имаше нещо гнило.

Помисли си: „Половината на хиляда е петстотин, но и тях ги нямам! Ще видят те, ако дойдат. Може и кръв да се лее? Ако имат ръце, и аз имам. Око за око, зъб за зъб. Ако са псета, и аз съм псе!”

Внезапно си спомни за бележката, която Пакизе нарочно беше изпуснала. Беше в джоба му. Написана с разкривения почерк на Гюллю. Извади я и отново я прочете: „Ох, Кемал, моля те, не се занимавай с тях. Може да те убият. Най-добре е да говориш с майка си, убеди я. Аз съм готова, само да кажеш „Хайде!““. Да побързаме. Нещо се готви, но не знам какво. Моля те, Кемал, не се подвеждай по батко и слепеца!““. Сгъна бележката и я пхна в джоба си.

Че няма той се занимава с тях? Всъщност те се занимаваха с него. Единственото, което Кемал искаше, е да им покаже, че не се бои. Нека да разберат това!

Напълни чашата догоре и пак я пресуши. Замези със салата, парче кебап, лук...

И после, един ден непременно ще се спречат. Като открадне момичето, щяха ли да стоят със скръстени ръце? Разбира се, че не. Тогава сбиването ставаше неизбежно. Божа работа кой щеше да надделее. Можеше и двамата да ги прати в гроба и тогава майстор Мухсин щеше да се окаже прав. Той и в единия, и в другия случай ще е прав. Ако умре, ще си отиде млад и зелен, ако ги убие – щеше да гние в затвора. Но среден път нямаше. Средният път беше да се вслуша в съвета на майстора и да се откаже от момичето, но трябваше да потъпче гордостта си. Да изчезне далеч оттук. Иначе щеше да бъде обект на унижения и майтапи. Нямаше да позволи това. Или щеше да свърши в затворническа килия, или в гроба. Нямаше среден път, не можеше да има. Отпи от виното, замези.

Трябваше най-сетне да говори с майка си по този въпрос. Кой знае как тормозеха момичето вкъщи и тя горката е толкова притеснена, че иска да избяга. Когато ходиха на кино последния път, не изглеждаше така уплашена. Догодина Кемал ще отиде в казарма. Момичето ще го чака, докато се върне, и после ще се оженят. А и щяха да спазят обичая при сгодяване. Ще изпрати майка си да я поиска от нейните. Ако я дадат, чудесно, ако не я дадат, тогава грехът си е техен. И тъй като и двамата ще са навършили осемнайсет, ще се възползват от правата, които им дава законът, и ще отидат в ритуалния дом да сключат граждански брак.

Запали цигара.

Целият план се беше променил, без да искат, по време на петминутния антракт в киното. Слепия Тахир ги беше видял, след прожекцията е изтичал право я при батко й, я при баща й и им е казал кого е видял.

Отпи нервно от виното си.

Духът беше излязъл от бутилката. Трябваше да се сложи разумен край на тази работа. Притесненията на Гюллю не бяха толкова заради баща й, колкото заради батко й. Всеки път, когато му се удадеше възможност, се опитваше да я засегне, а тя му се връзваше и се караха. Но какво от това?

Гюллю беше сърцато момиче. Не оставаше длъжна на брат си. Ако ѝ посегнеше, и тя започваше да го налага.

Изведнъж Кемал си представи как брат и сестра се карат и как Хамза вдига нож и замахва към сестра си. Така силно стисна вилицата в ръката си, сякаш беше наистина... Само да се случеше такова непредвидено нещо и да намери любимата си сред локва кръв... „От бог ще се отрека, но ще накълцам на парчета онзи мръсник!”

Хвана чашата с вино и я изпи до дъно. Шишето беше празно. Удари с вилицата си по чинията. Каза на дотичалия набързо сервитьор да напълни чашата му с вино.

Сервитьорът го погледна свойски.

- Колко бързо пресуши шишето, братко!

- Случва се понякога така.

- Гледам те от известно време, много си угрижен!

- Имам си проблеми, да. - И добави нарочно: - Има едни п...си, които ми създават грижи!

Сервитьорът не настоя повече, взе празната чаша и се отдалечи. Кемал пък продължи да си представя окървавеното тяло на прободената с нож любима. Не, не, Гюллю не биваше да умира. Какво ще прави, ако умре? Не само убиеца ѝ - и майка ѝ, баща ѝ, близките ѝ на парчета да направи, пак нямаше да е достатъчна разплата. Затова Гюллю не биваше да умира. Ако Гюллю умре, няма да има значение колко такива като Хамза ще пукнат – хиляда, десет хиляди или сто хиляди.

Сервитьорът му донесе пълна чаша и я постави на масата...

Обезателно трябваше да говори тази вечер с майка си. Не можеше да мотае повече едно момиче, което му пишеше: „Търпя обиди, че те обичам, дори и бой ям. Спаси ме, ще избягам с теб, каквото ще да става, ще избягам, спаси ме!”. Това е мъжкото поведение!

Твърдо реши да каже на майка си. И без да ѝ обяснява, можеше да открадне Гюллю, но смяташе, че е редно да я предупреди. А и знаеше какво ще му отговори: „Добре, хубаво, синко, но... Тя е момиче, израснало сред мъже във фабриката, не знам...”

Хвана здраво чашата с вино и я надигна. После пак изникна в съзнанието му образът на Фатум, но тя не го интересуваше. Може ли насила?

- Не я искам! – изрече на глас мисълта си, сякаш майка му беше пред него.

Беше станало доста късно. Знаеше, че закъснява, но нарочно беше направил така. Момичето ще си почака, покатерено на дървото, докато се измори, а после ще слезе и ще се прибере вкъщи.